

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА НА ЗДОБУТТЯ СВО «МАГІСТР» ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 022 ДИЗАЙН
ОПП «КОНЦЕПТУАЛЬНИЙ ДИЗАЙН В ІНДУСТРІЇ МОДИ»

ОКСАНА ХОПТОВА

ГІБРИДНА ІДЕНТИЧНІСТЬ В ДИЗАЙН-ПРАКТИКАХ МОДИ В КОНТЕКСТІ РІЗНИХ РЕЛІГІЙ

Науковий керівник Оксана ЛАГОДА,
Доктор мистецтвознавства, професор

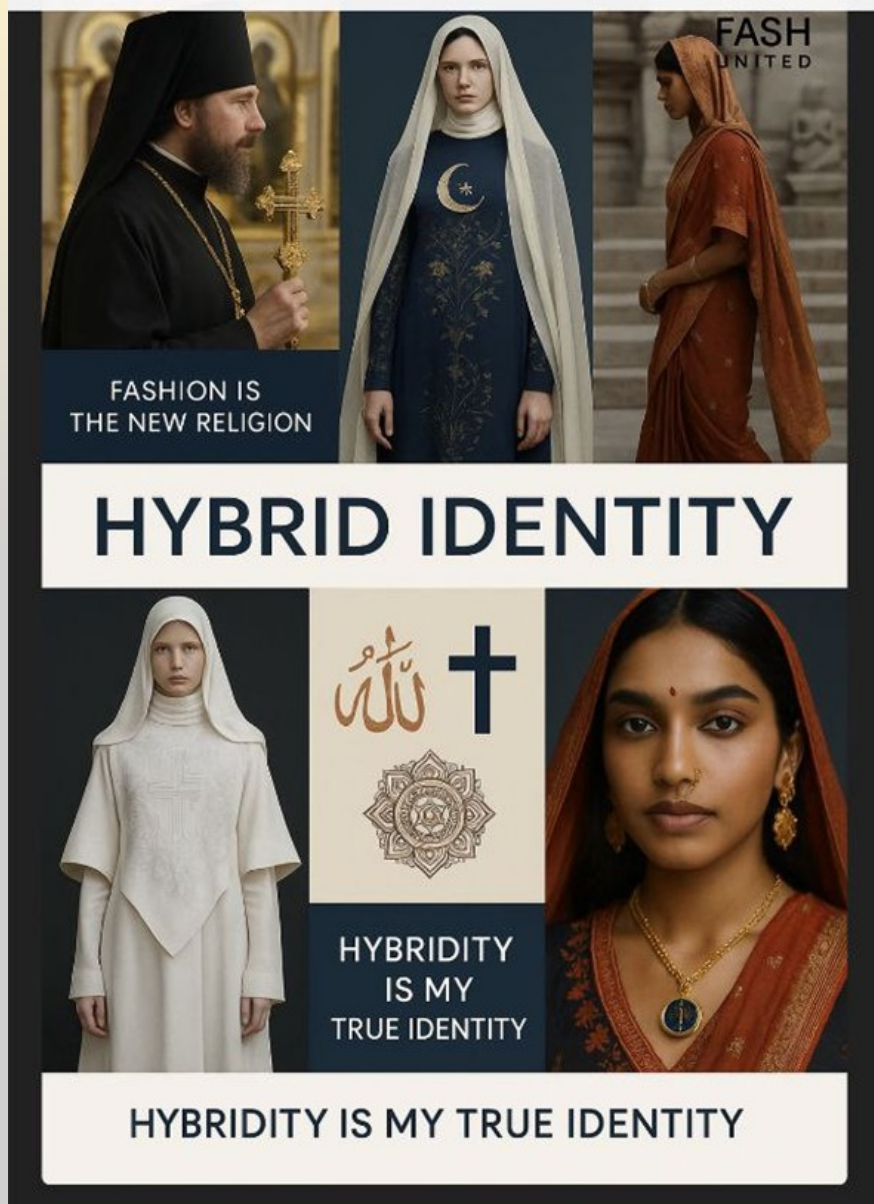
Актуальність теми кваліфікаційної магістерської роботи зумовлена активними процесами глобалізації, міжкультурної комунікації та міграції, які сприяють формуванню гібридної ідентичності у сучасному суспільстві. У сфері моди ці процеси проявляються через інтеграцію релігійних символів, форм і кодів у сучасні дизайн-практики, що потребує наукового осмислення з позицій дизайну, культурології та мистецтвознавства.

Об'єкт дослідження - мода як соціокультурний феномен, що формує та репрезентує гібридні релігійно-культурні ідентичності.

Предмет дослідження - дизайнерські принципи формування гібридної ідентичності в сучасних моделях одягу, зокрема засоби інтеграції сакральних кодів релігійних традицій у сучасні образи «скромної моди».

Мета дослідження - обґрунтувати концепцію гібридної ідентичності в моді та розкрити її прояви в сучасних дизайн-практиках у контексті взаємодії різних релігійних культур.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ГІБРИДНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ МОДИ

1.1. Поняття ідентичності та гібридної ідентичності в сучасних гуманітарних науках.

1.2. Мода як соціокультурний феномен і засіб конструювання ідентичності.

1.3. Релігія, сакральні коди та «скромна мода» (modest fashion) у сучасних культурологічних і дизайн-студіях.

1.4. Теоретичні підходи до аналізу взаємодії релігії та моди.

Висновки до першого розділу.

Проаналізовано поняття ідентичності, гібридної ідентичності в сучасних гуманітарних науках. **Показано** їх динамічний, процесуальний характер, зумовлений глобалізацією, міграцією, медіалізацією та культурним плюралізмом .

З’ясовано, що мода виступає одним із ключових механізмів конструювання та візуальної репрезентації ідентичності. Вона не лише відображає соціальні ролі та групові належності, а й створює нові моделі суб’єктності, відкриваючи простір для експериментів із тілесністю, гендером, віком, професійними й релігійними статусами. Особлива роль у цьому процесі належить медійному середовищу, яке посилює видимість різних стилів і дозволяє індивідам активно брати участь у виробництві модного контенту.

Показано, що релігія формує особливий пласт ідентичності, який має виразний тілесно-візуальний вимір. **Сакральні коди – форми, силуети, колористика, орнаменти, ступінь закритості тіла – стають знаками релігійної належності, відданості традиції та участі в духовному житті спільноти.**

У сучасному світі ці коди не залишаються незмінними: **вони переосмислюються в контексті повсякденних потреб, професійної діяльності, міського способу життя, впливу глобальної модної індустрії.**

Феномен «скромної моди» (modest fashion) є простором, де релігійні норми та сучасні модні практики взаємодіють найбільш інтенсивно.

«Скромна мода» може бути не лише інструментом підтримання традиційних норм, а й засобом конструювання нових форм жіночої суб’єктності, самоповаги та солідарності, у тому числі через активність у цифрових медіа.

Узагальнено основні теоретичні підходи до аналізу взаємодії релігії та моди: соціологічний, культурологічний, антропологічний, семіотичний, постколоніальний, гендерний і дизайн-орієнтований.

Їх поєднання дозволяє побачити гібридну ідентичність не як випадковий набір стилістичних прийомів, а як складний процес переплетіння духовних, культурних, соціальних і естетичних вимірів.

HYBRID IDENTITY IN FASHION

MIGRATION / MODESTY // BODY
KEY DESIGNERS & CONCEPTUAL FRAMEWORK

РОЗДІЛ 2. ДИЗАЙН-ПРАКТИКИ СУЧАСНОЇ МОДИ В КОНТЕКСТІ РІЗНИХ РЕЛІГІЙ

- 2.1. Історичні моделі взаємодії релігійних традицій і одягу: від сакрального вбрання до моди.
 - 2.2. «Скромна мода» як простір формування гібридних ідентичностей у глобалізованому світі.
 - 2.3. Аналіз світових кейсів брендів і дизайнерів, що працюють із релігійними кодами в моді.
 - 2.4. Український контекст: національний і релігійний костюм у сучасних дизайн-практиках.
- Висновки до другого розділу.

Проаналізовано дизайн-практики сучасної моди в контексті різних релігій із фокусом на гібридних формах ідентичності, що виникають на перетині віри, культури та глобалізованого модного ринку.

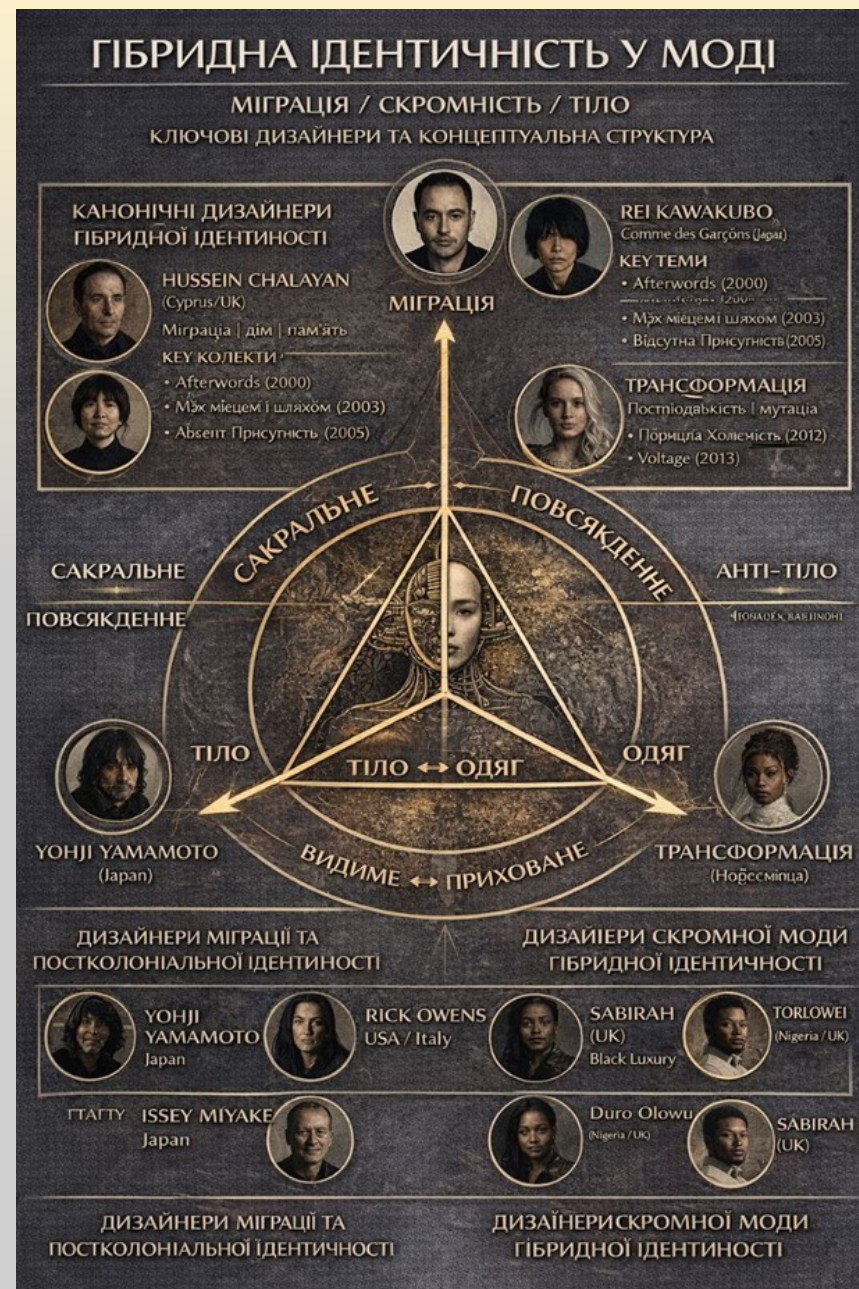
Показано, що історична взаємодія релігії й одягу створила потужний пласт сакральних кодів, які й сьогодні визначають форми, силуети, колористику та орнаменти в релігійно маркованому вбранні.

Проаналізовано, як основні релігійні традиції – християнство, іслам, юдаїзм, східні духовні практики – формують різні комплекси норм скромності й зовнішнього вигляду, що стають ресурсом для сучасних дизайнерських інтерпретацій.

Підкреслено, що ці **інтерпретації варіюються від глибоко рефлексивних до поверхнево - стилізаційних, і саме ступінь усвідомлення духовного й культурного контексту визначає етичну прийнятність дизайнерських рішень.**

Розглянуто трансформацію традиційного одягу в сучасній моді: від переосмислення національного та релігійного вбрання до феномену «текстильної міграції», пов'язаної з апсайклінгом, реселінгом і включенням фрагментів сакрального текстилю в нові арт-проекти.

Показано, що такі практики здатні як збагачувати візуальну мову моди, так і ставати інструментом критичної рефлексії над історичною пам'яттю, війною, міграцією та колоніальними спадщинами.

РОЗДІЛ 3. КОНЦЕПТУАЛЬНИЙ ДИЗАЙН-ПРОЄКТ КОЛЕКЦІЇ, ЩО РЕПРЕЗЕНТУЄ ГІБРИДНУ ІДЕНТИЧНІСТЬ МОДИ В КОНТЕКСТІ РІЗНИХ РЕЛІГІЙ

3.1. Обґрунтування ідеї, мети та завдань авторського дизайн-проекту

3.2. Концептуально-образне рішення колекції: джерела натхнення, релігійні й культурні коди

3.3. Художньо-конструктивні особливості моделей колекції (силует, форма, матеріали, декор)

3.4. Візуальна комунікація та презентація колекції (мудборд, лукбук, подіумна /експозиційна подача).

Висновки до третього розділу.

Здійснено комплексне обґрунтування, розробку та візуальну концептуалізацію авторського дизайн-проєкту колекції, спрямованої на репрезентацію гібридної ідентичності моди в контексті різних релігій.

Запропонований підхід спирається на сучасні дослідження феномену «скромної моди» (**modest fashion**), а також на практики глобальних і локальних брендів, які працюють із релігійними та етнокультурними кодами.

МУДБОРД

АНАЛІЗ РОБІТ-АНАЛОГІВ ДИЗАЙНЕРІВ

1. Іріс ван Герпен (Iris van Herpen)

Колекції: «Micro», «Hybrid Holism»

Ключові теми: поєднання органічних форм, технологій 3D-друку, флюїдні трансформації тканин.

Матеріали: лазерне різання, прозорий пластик, металік, екошкіра, нейлон.

Символіка: тілесна трансформація, гібрид людина-технологія, поєднання природи та цифрового світу.

Візуальні елементи: асиметричні силуети, органічні хвилі тканини, прозорі та напівпрозорі шари, металеві вставки.

3. Рей Кавакубо (Rei Kawakubo/ Comme des Garçons)

Колекції: «Body Meets Dress», «Hybrid Forms»

Ключові теми: руйнування традиційних силуетів, гібридизація форм, концептуальна скульптурність.

Матеріали: текстиль класичний +експериментальний (латекс, вініл, неткані тканини).

Символіка: тілесність, анатомія, культурні кросоверні форми.

Візуальні елементи: абстрактні форми одягу, нестандартні пропорції, контраст тканин, деконструктивізм.

2. Хусейн Чалаян (Hussein Chalayan)

Колекції: «Afterwords», «Airborne», «Frozen Motion»

Ключові теми: інтеграція технологій у тканину, архітектурні трансформації одягу, поєднання різних культурних кодів.

Матеріали: текстиль із змінною структурою, напівпрозорі тканини, металеві дроти, техно-текстиль.

Символіка: міграція, культурні трансформації, рух і зміни форми.

Візуальні елементи: одяг-трансформер, мобільні елементи, тканина, що змінює форму під час руху, поєднання мінімалістичного та етнічного.

4. Додаткові дизайнери для контексту гібридності

Бассані (Matthia Bassani) Маттія - колекції, де змішуються європейські класичні силуети з етнічними текстурами.

Вів'єн Вествуд (Vivienne Westwood) – експерименти з культурними та історичними ремінісценціями, скульптурний крій.

Грем Лоусон (Graham Lawson) – використання апсайклінгу і міксованих тканин для створення гібридних форм.

ГІБРИДНА ІДЕНТИЧНІСТЬ У МОДІ

Iris van Herpen

Технології + Природа

3D-ДРУК, ОРГАНІЧНІ
ФОРМИ

ФУТУРИЗМ ТА БІОНІКА

ТЕХНОЛОГІЧНА ГІБРИДНІСТЬ

Hussein Chalayan

Культура + Трансформація

ОДЯГ-ТРАНСФОРМЕР

ТРАДИЦІЯ + ТЕХНОЛОГІЇ

КУЛЬТУРНА ГІБРИДНІСТЬ

Maison Margiela

Деконструкція + Анонімність

АПСАЙКЛІНГ + РЕСАЙКЛІНГ

ДЕКОНСТРУКТИВНА ГІБРИДНІСТЬ

MODEST FASHION

Global Minimalism

HANA TAJIMA

Modest Luxury

SABIRAH

Hijab High Fashion

ANNIESA HASIBUAN

Sport & Modesty

BURKINI & NIKE HIJAB

Cultural & Ethnic

DIAN PELANGI

DOLCE & GABBANA

Матеріальна основа:

апсайклінг , реселінг.

Акцент на матеріальній пам'яті:

старі тканини (шовк, бавовна, батист, льон, трикотаж із фабрик, що не реалізували), залишки тканин, списаних виробництва, фрагменти традиційного одягу (сорочки, хустки, шарфи, пояси, жакети, старі пальта, плаття, штани та ін.), елементи побутового текстилю (мереживо, хустки, вишивки, рушники, ткані фрагменти та ін.), шкіра, фурнітура, металеві елементи, ремінці, деталі від сумок, використання дефектних, зношених, розірваних матеріалів як символ травматичного досвіду культурних зламів.

Формоутворення та архітектурний підхід

Форми базуються на архітектурних стилях різних релігій:

ісламська геометрія та арки;
готичні вертикалі, стрілчасті форми, вузькі довгі силуети;
візантійська монументальність;
арабески, мандали, каліграфічні хвилі;
склепінчасті конструкції, схожі на мечеті та собори;

Авангардні силуети:

асиметрія
багатошаровість (як символ нашарування культур)
спіральні та деформовані об'єми
надбудови у вигляді «архітектурних каркасів»
модульність, що дозволяє трансформувати одяг

Техніки:

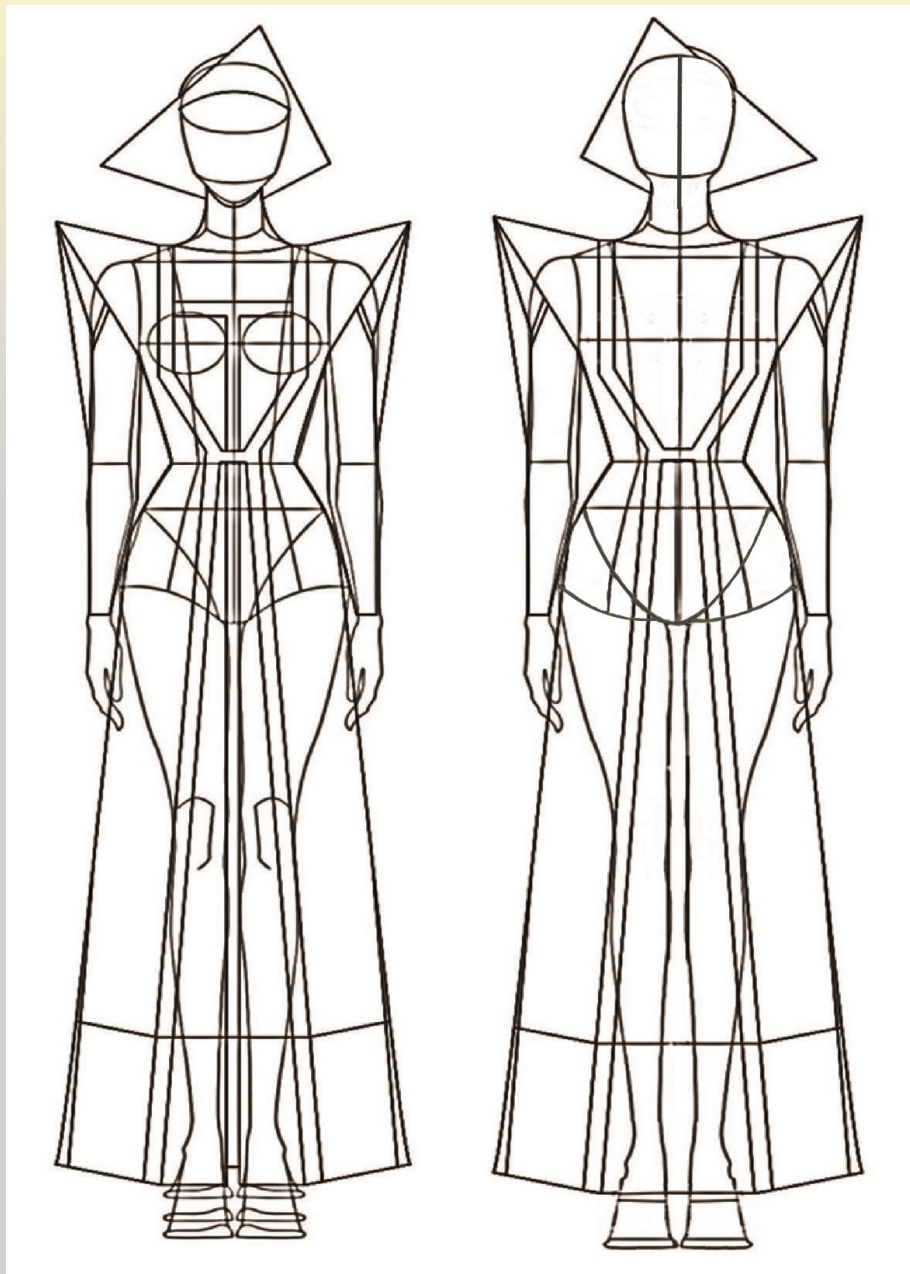
драпірування у стилі ритуального одягу;
скульптурний крій;
фактурні текстильні декоративно-конструктивні елементи
сучасного формотворення
шари-прозорості (символ духовних рівнів).

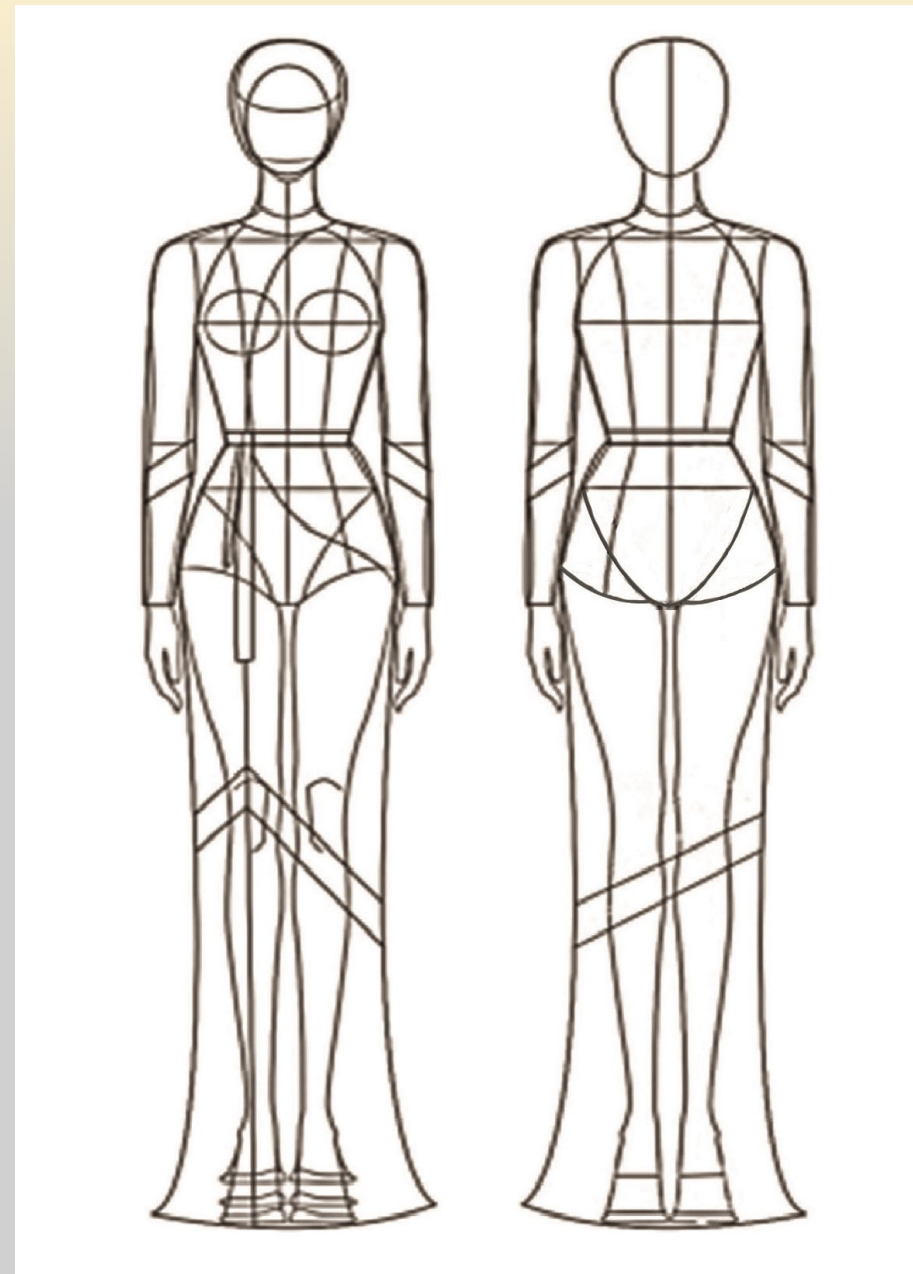
Фриз колекції «Архітектура душі».

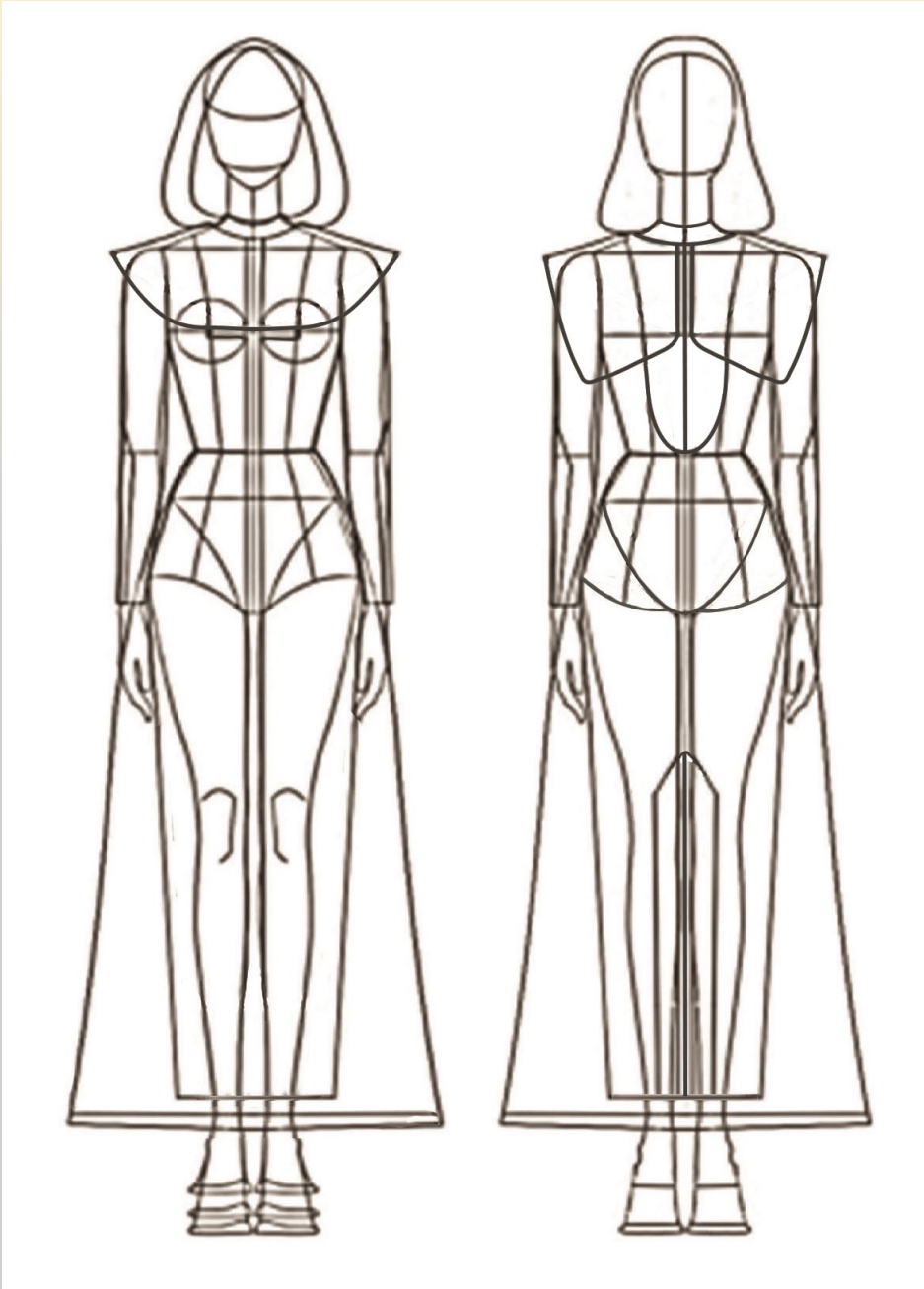
Модель 1

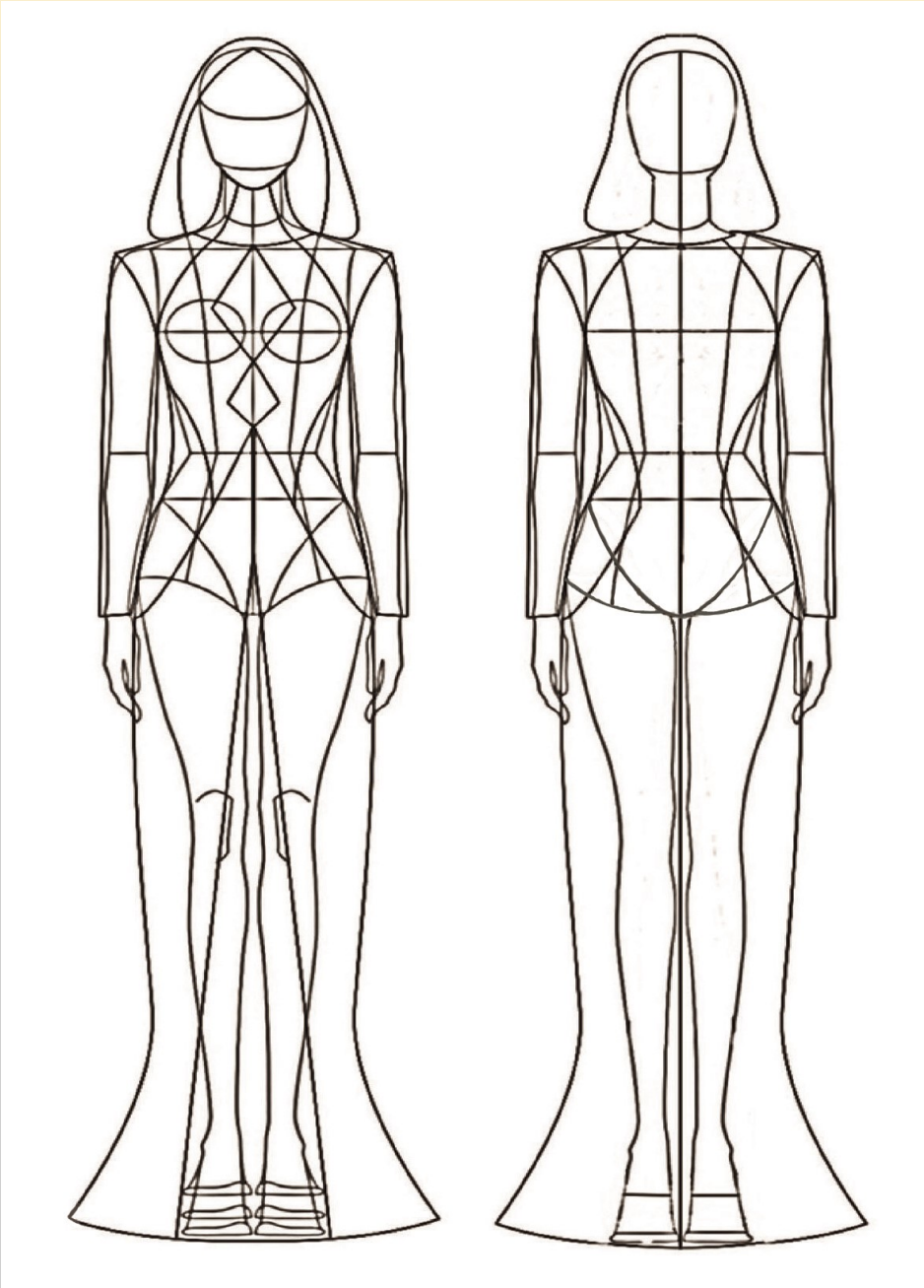
Модель 2

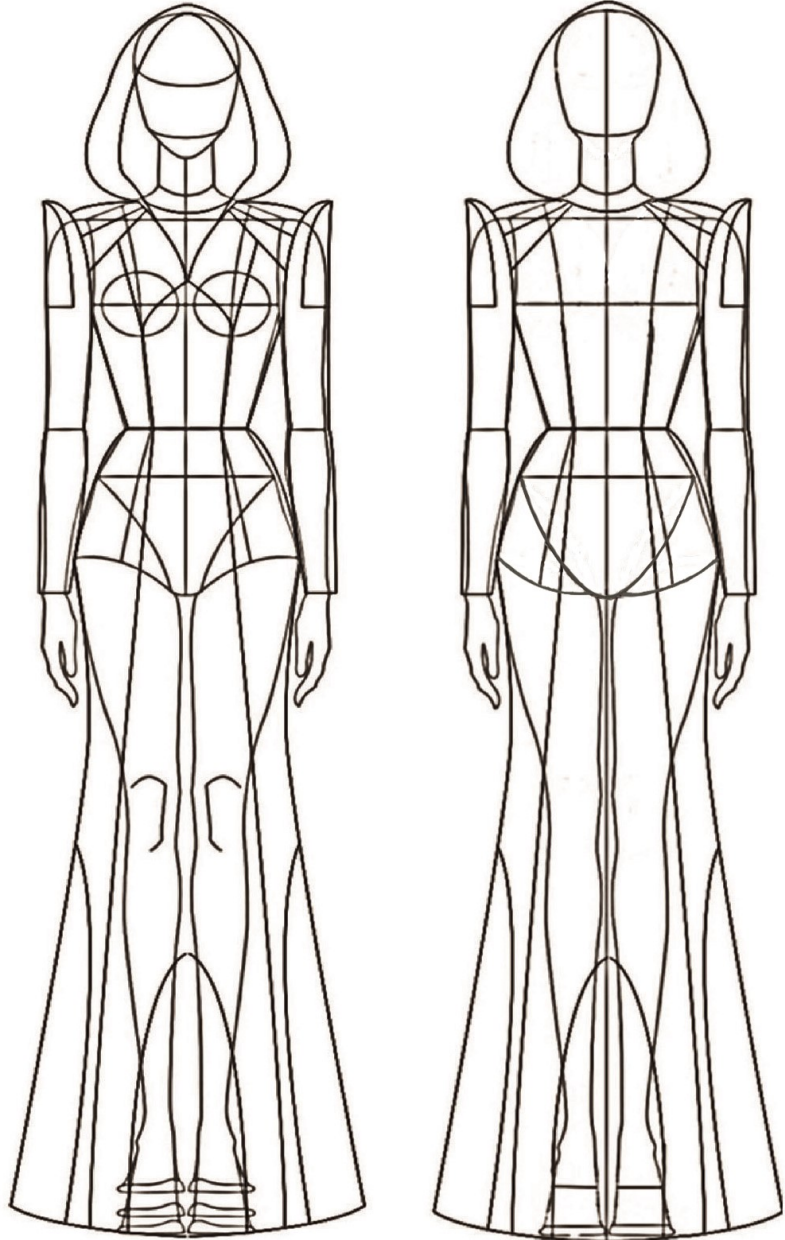
Модель 3

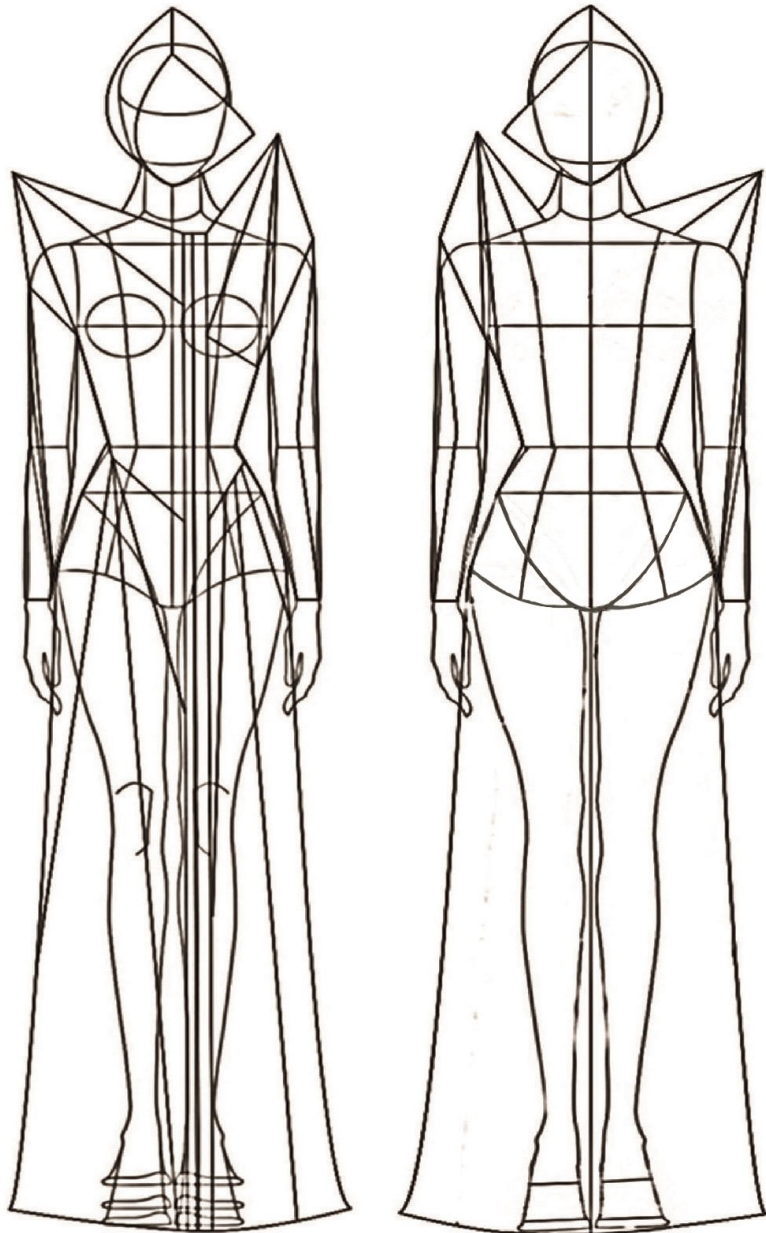
Модель 4

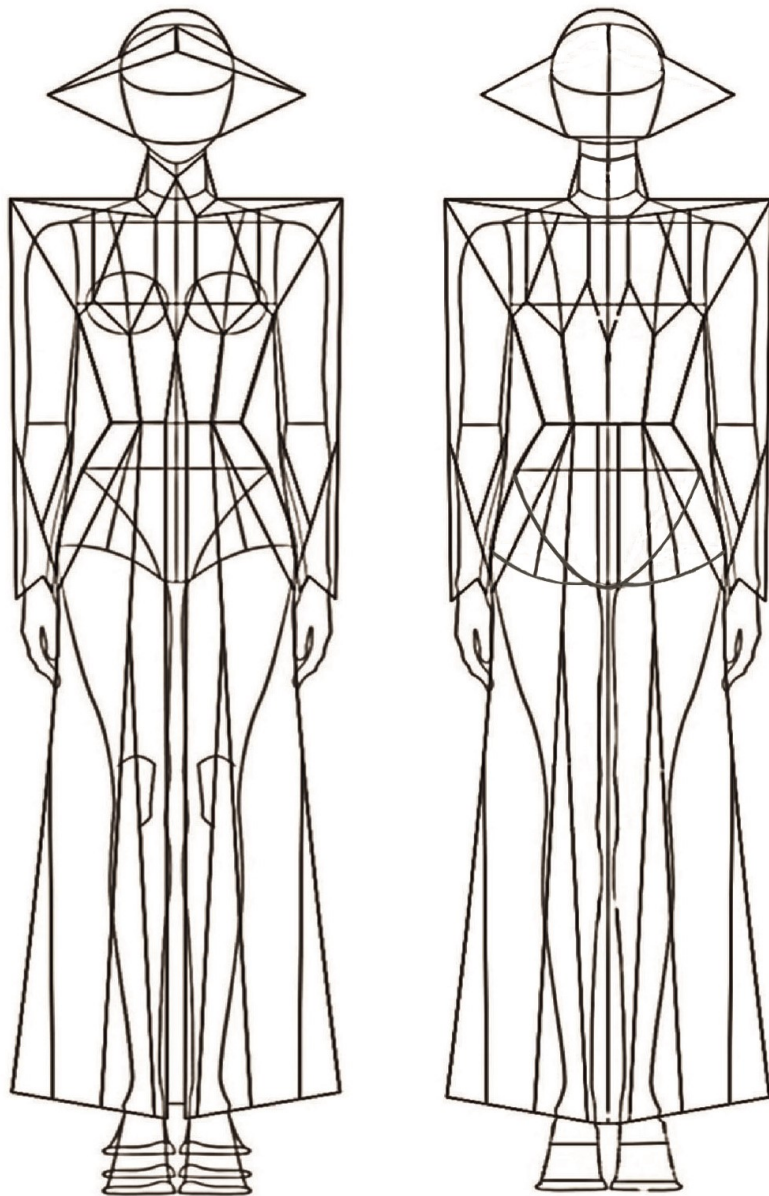
Модель 5

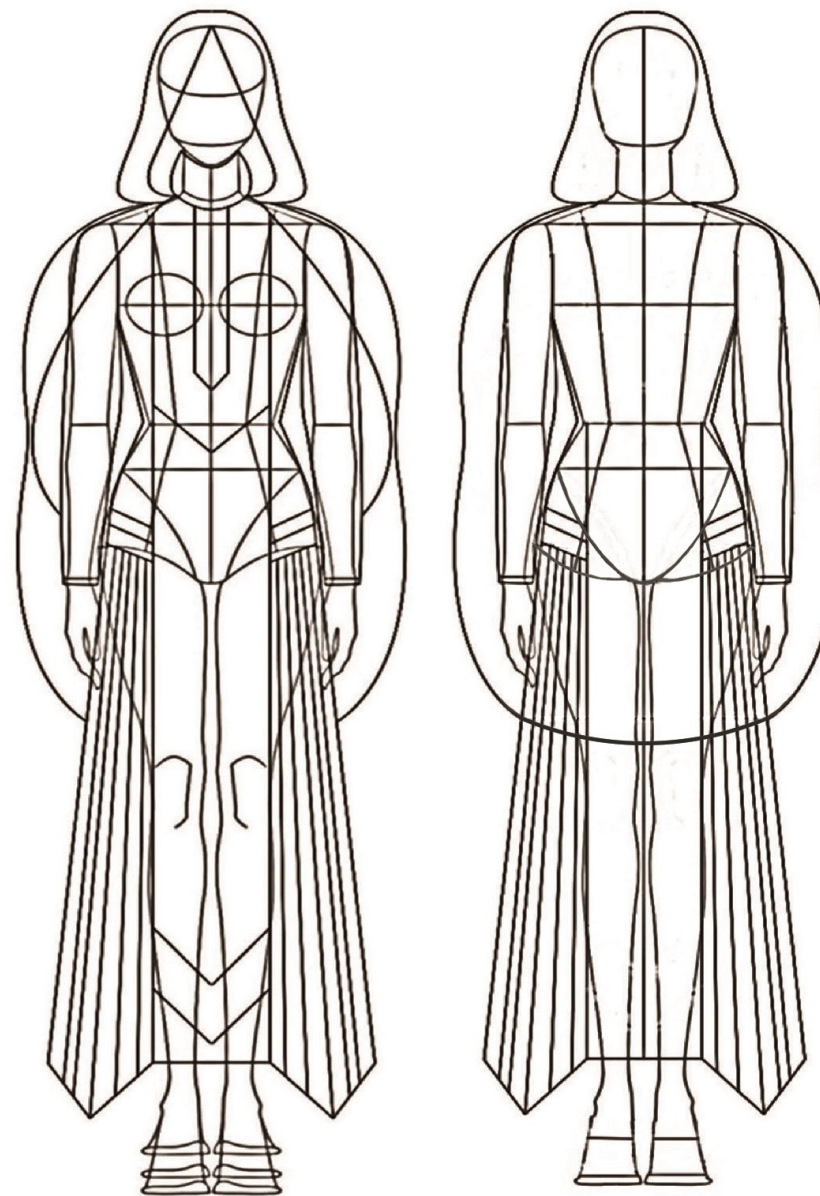
Модель 6

Модель 7

Модель 8

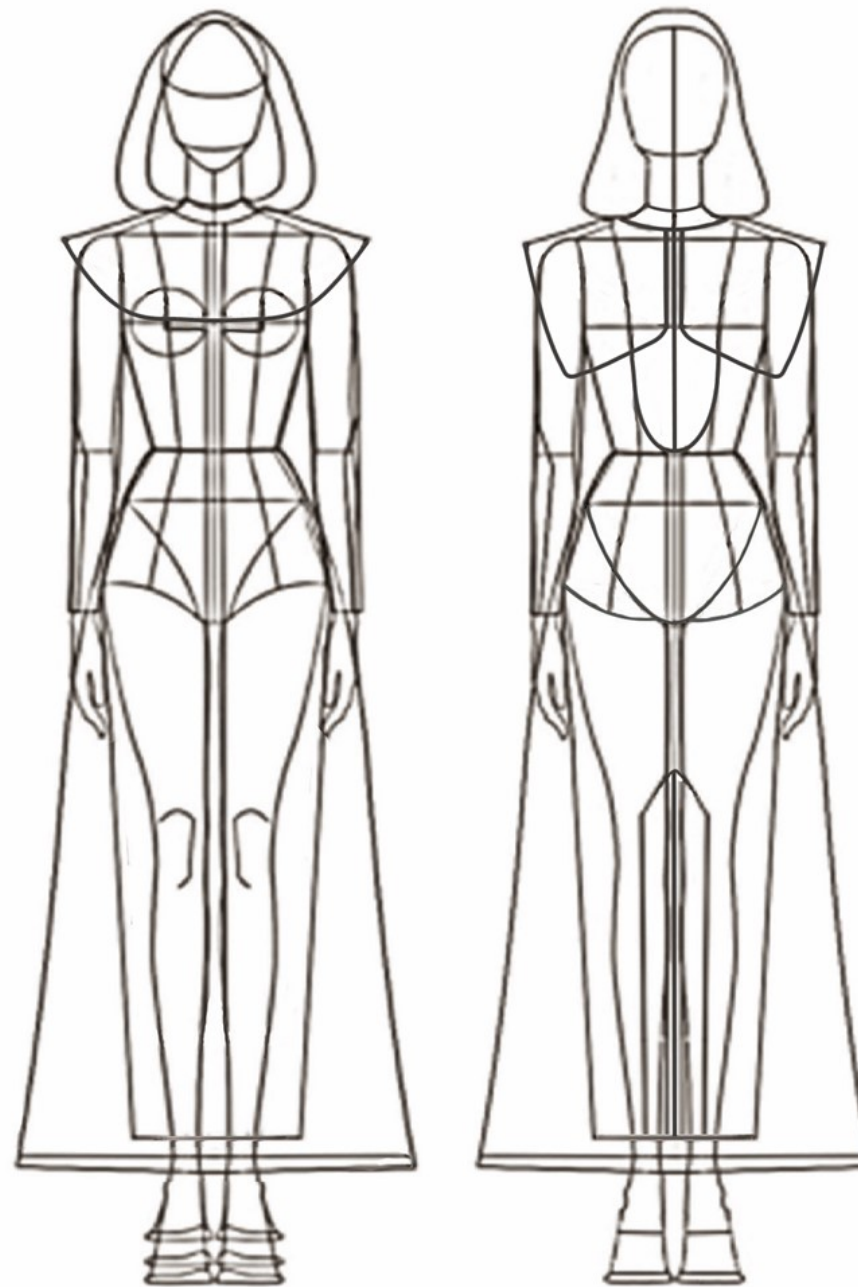

Опис обраної моделі №3.

Чорне пряме плаття середньої довжини, виконане з оксамиту та ледь блискучого трикотажу.

Комір, каптур, окрема спідниця з сітки, головний убір.

Спідницю, каптур і головний убір - можна носити разом, по черзі або окремо.

Фотофіксація процесу виготовлення експериментальної моделі

Кольорова палітра колекції.

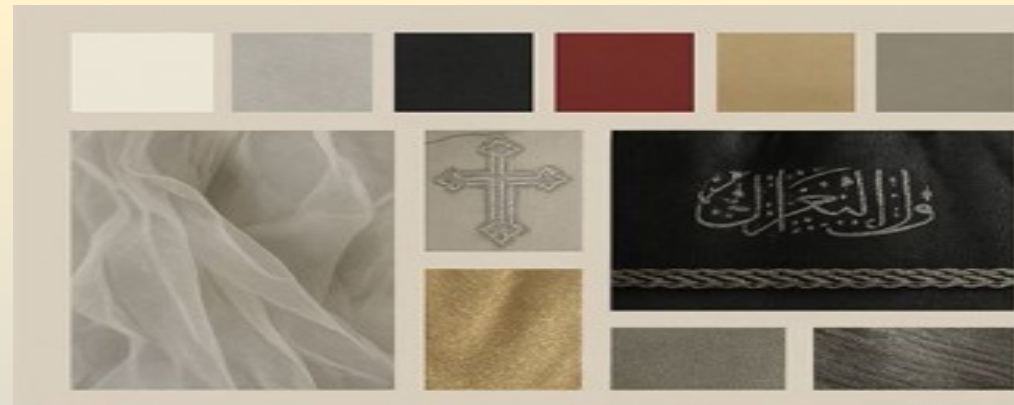
Чорний - глибина, сакральність

Білий - світло та очищення

Сірий - зона перехідності

Металеві відтінки - модерність

Акценти бордо, індиго, смарагду –
духовна символіка.

●

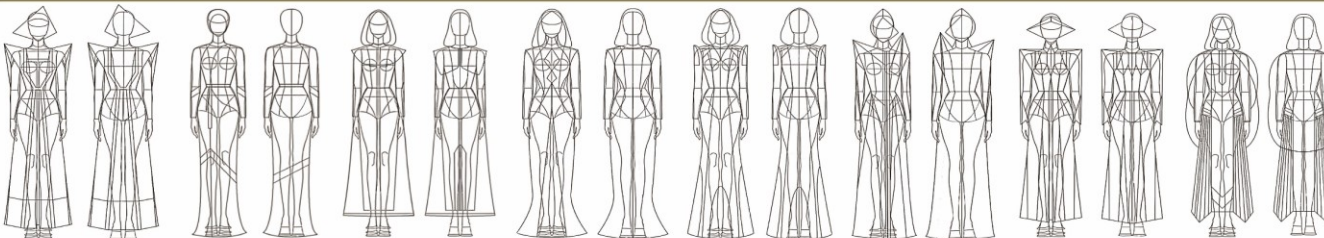

Мудборд

Мета роботи: теоретично обґрунтувати та практично продемонструвати феномен гібридної ідентичності моди в дизайні-практиках сучасності, зосередившись на взаємодії релігійних, культурних та соціальних кодів.

Об'єкт дослідження: сучасні дизайн-практики моди, у яких відбувається формування та візуалізація ідентичності особистості на перетині релігійних, культурних та соціальних кодів.
Предмет дослідження: концептуальні, візуально-стилістичні й семантичні особливості гібридної ідентичності моди в колекціях, образах та бренд-стратегіях, пов'язаних із залученням релігійних символів, традиційного вбрання й норм скромності різних релігій у сучасний дизайн одягу.

Джерело натхнення

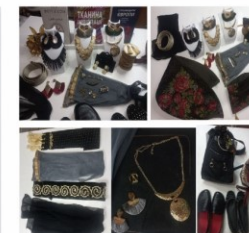
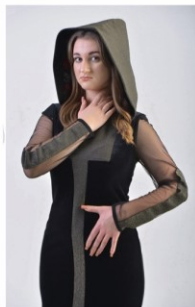

Колекція досліджує гібридну ідентичність сучасної людини, яка перебуває між культурними кодами, духовними практиками, міфологією символів і постійною трансформацією.

У центрі колекції — переплетення релігійних традицій (християнство, іслам, євдаїзм...) через форми, орнаменти, елементи костюма і символічні деталі.
Колекція розширюється як згодом до загальної, так і новітньої зазначення культури, а перероблені матеріали — способом створення нової історії з фрагментів минулого.

Висновки:
У кваліфікаційній роботі здійснено комплексне дослідження феномена гібридної ідентичності моди в контексті взаємодії релігійних, культурних і соціальних кодів, а також розроблено авторський концептуальний дизайн-проект колекції, який репрезентує цю феномен у сучасному модному просторі. Результати дослідження свідчать, що гібридна ідентичність моди є складною, але перспективною напругою для сучасного дизайну-практики.

Авторський дизайн-проект підтверджує можливість етичного й творчого переосмислення релігійних кодів у межах концептуальної моди.

Автор проєкту: Оксана КОПТОВА.
Керівник: док. мист., професор Оксана Лагода.
2025 рік

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ